भारतीय शिक्षा बोर्ड

आदर्शकार्यपत्रकम् – प्रथममेककम्

संस्कृतम् – कक्षा-५

वर्ष:- २०२५-२६

निर्धारितसमय: – एकहोरा **अधिकतमाङ्का: – २०**

सामान्यनिर्देशा: —

- प्रश्नान् ध्यानेन पठत।
- प्रश्नपत्रं पठितुम् १० निमेषस्य अतिरिक्त: समय: निर्धारित: अस्ति। अस्मिन् काले छात्रा: केवलं प्रश्नपत्रं पठिष्यन्ति।
- प्रश्नपत्रे सम्पूर्णा: ७ प्रश्ना: सन्ति सर्वे च प्रश्ना: अनिवार्या: सन्ति।
- प्रश्नसंख्या १ कृते ५ अङ्का: निर्धारिता: सन्ति।
- प्रश्नसंख्या २, ३, ४ कृते प्रत्येकं प्रश्नाय ३ अङ्का: निर्धारिता: सन्ति।
- प्रश्नसंख्या ५, ६, ७ कृते प्रत्येकं प्रश्नाय 2 अङ्का: निर्धारिता: सन्ति।

सामान्य निर्देश—

- प्रश्नों को ध्यान से पढ़ें।
- प्रश्नपत्र को पढ़ने के लिए 10 मिनट का अतिरिक्त समय दिया गया है। इस दौरान छात्र केवल प्रश्नपत्र पढेंगे।
- इस प्रश्न पत्र में कुल 07 प्रश्न हैं।
- प्रश्न संख्या 1 के लिए 5 अंक निर्धारित किये गये हैं।
- प्रश्न संख्या 2, 3 एवं 4 तक, प्रत्येक प्रश्न के लिए 3 अंक निर्धारित किये गये हैं।
- प्रश्न संख्या 5, 6 एवं 7 तक, प्रत्येक प्रश्न के लिए 2 अंक निर्धारित किये गये हैं।

खण्ड:- क (अपठितावबोधनम्)

1. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा उत्तराणि संस्कृतेन लिखत—

अद्य विद्यालये अवकाश: अस्ति। राघव: पाठं न पठति। स: दूरदर्शने क्रिकेट-प्रतियोगितां पश्यति। राघवस्य मित्रं रोहन: अपि विद्यालय-कार्यं न करोति। रोहन: पुत्तलिका-खेलं द्रष्टुं गच्छति। स: मित्रै: सह खेलं पश्यति। पुत्तलिका-खेल: अतीव रोचक: अस्ति। पुत्तलिका: नृत्यन्ति। सूत्रधार: खेलं करोति। खेलं दृष्ट्वा सर्वे प्रमुदिता: सन्ति।

(क) एकेन पदेन उत्तरयत— **1×3=3**

(i) अद्य अवकाश: कुत्र अस्ति?

(ii) का: नृत्यन्ति?

(iii) स: कै: सह खेलं पश्यति?

(ख) निर्देशानुसारम् उत्तरयत— **1×2=2**

(i) 'गच्छति' इति क्रियापदस्य कर्तृपदं किम्?

अ. रोहन: ब. राघव: स. सूत्रधार:

(ii) स: मित्रै: सह खेलं पश्यति अत्र क्रियापदं किम्?

पठितावबोधनम्

2. अधोलिखितानि विशेषणानि विशेष्यै: सह रेखया मेलयत— **1/2×6=3**

(क) एकेन	(i) उल्लासेन
(ख) उत्साहिता:	(ii) विद्युद्दीपकै:
(ग) सुन्दरम्	(iii) छात्रा:
(घ) विविधै:	(iv) चक्रेण
(ङ) वीरबालकम्	(v) स्थानम्
(च) महता	(vi) अर्जुनम्

3. अधोलिखितानि रिक्तस्थानानि पूरयत— **1/2×6=3**

(क) यथा ह्येकेन __________ न रथस्य गतिर्भवेत्। (चक्रस्य/चक्रेण/चक्रम्)

(ख) अध्यापक: __________ अनुशासनस्य पालनाय कथयति।
(छात्रान् /छात्रै:/छात्राणाम्)

(ग) __________ नियमान् न उल्लंघयति। (सूर्यम्/सूर्य:/सूर्येण)

(घ) ________ गगने हंसम् अपश्यत्। (देवदत्तम्/देवदत्त:/देवदत्तेन)

(ङ) अर्जुन: व्याघ्रं प्रति __________ । (धावन्ति/धावत:/धावति)

(च) प्रकृति: अपि नियमानां परिपालनं __________ । (कुरुत:/करोति/कुर्वन्ति)

खण्डः- ख (रचनात्मकं कार्यम्)

4. पट्टिकायां लिखितानि षड् ऋतूनां नामानि यथाक्रमं लिखत— **1/2×6=3**

वसन्तः,	शिशिरः,	वर्षा,	ग्रीष्मः,	शरद्,	हेमन्तः

(क) ____________________।

(ख) ____________________।

(ग) ____________________।

(घ) ____________________।

(ङ) ____________________।

(च) ____________________।

5. पट्टिकायां केचन शब्दाः लिखिताः सन्ति। ततः समुचितं शब्दं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत। (केवलं पञ्च प्रश्नाः)— **1/2×4=2**

सिद्धार्थस्य,	प्रतीक्षां,	दैवं,	कल्पयामः

(क) पुरुषकारेणं विना ____________ न सिध्यति।

(ख) वयं सर्वेभ्यः अभयं ____________ ।

(ग) हंसः ____________ अंके अपतत्।

(घ) मम मित्राणि तत्र ____________ करिष्यन्ति।

6. रेखाङ्कितपदस्य स्थाने पट्टिकागतं पर्यायपदं चित्वा वाक्यरचनां कुरुत। — **1/2×4=2**

शोभनः,	पौरूषेण,	दण्डम्,	रात्रिः

(क) एवं <u>पुरुषकारेण</u> विना दैवं न सिध्यति। ____________

(ख) दीपकानां प्रकाशेन तत्रत्यः परिवेशः <u>रमणीयः</u> भवति। ____________

(ग) दिनमपि <u>रजनी</u> सायं प्रातः। ____________

(घ) अर्जुनः <u>लगुडं</u> दात्रं च स्वीकृत्य व्याघ्रं प्रति धावति। ____________

7. अधोलिखितानि विशेषणानि विशेष्यैः सह मेलयत। (केवलं पञ्च प्रश्नाः)— **1×5=5**

(क)	उत्तमा	(i)	अभ्यासम्
(ख)	सततम्	(ii)	चक्रवर्ती सम्राट्
(ग)	मार्गः	(iii)	चाणक्यः
(घ)	चन्द्रगुप्तः	(iv)	क्रीडिका
(ङ)	आचार्यः	(v)	असमतलः

8. पट्टिकातः उपयुक्तं प्रश्नवाचकं पदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत— **1/2×4=2**

कस्य, केन, कम्, कः

(क) अयं वीरबालः इदानीं ________ सह युद्धं करिष्यति?

(ख) देवदत्तः गगने ________ अपश्यत्?

(ग) लोहितवर्णः ________ अतीव मनोहरः?

(घ) ________ द्वारं त्रिविधम् अस्ति?